

ДОКУМЕНТИ

ЩОДЕННИК ПІДПІЛЬНОГО ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОГО СВЯЩЕНИКА
АНТІНА СІРЕЦЬКОГО (березень 1950 – грудень 1952 рр.)**Оксана СІРЕЦЬКА (ЗАТОРСЬКА)**

вул. Карпатська б. кв. 38,
03087, Івано-Франківськ, Україна,
e-mail: siroksana@ukr.net
DOI: 10.15330/gal.34.256-268
ORCID: 0000-0002-6286-538X

Олег ЄГРЕШІЙ

Державний вищий навчальний заклад
"Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника",
кафедра історії України і методики викладання історії,
вул. Шевченка, 57, 76018, Івано-Франківськ, Україна
e-mail: ludyna@ukr.net
DOI: 10.15330/gal.34.256-268
ORCID: 0000-0002-0639-910X

Сучасна Церква (а йдеться не лише про священників, але і про мирян) як ніколи гостро потребує прикладних чеснот. Імовірно, методологічно суперечливо оперувати поняттям "історична Церква", адже Церква, як зазначають богослови, створена Христом "відвіку і повсякчас" але це визначення, на наш погляд, має низку переваг. Водночас, в історичному минулому раз-у-раз шукаємо (і знаходимо!) відповіді на нагальні питання сьогодення. Не спроста ж про сучасну культуру фахівці говорять, як про "культуру гіпермаркету", "культуру нищого сакрального"; йдеться про постхристиянську Європу, "light версію" християнства, етнографічне християнство тощо¹. На гадці висловлювання відомого релігійного діяча сучасності кардинала Римо-католицької Церкви, гвінейця Роберта Сара який нещодавно зауважив: "Церква вмирає, тому що священники бояться говорити правдиво та чітко. Ми боїмося засобів масової інформації, громадської думки, своїх братів! Але добрий пастир віддає життя за своїх овець (...) Незабаром мене покличуть до Вічного Судді. Якщо я не передам правду, яку отримав, що я Йому скажу? Ми, єпископи, повинні тремтіти від думки про наше винне мовчання, наше поблажливе мовчання, наше поблажливе мовчання з навколишнім світом"²

Екскурси в історичне минуле УГКЦ (особливо у "катакомбний" період її існування, 1946–1989 рр.) дозволяють зосередити увагу на важливих і самобутніх рисах Церкви. Адже нерідко саме в період "пограничних ситуацій" – коли священник чи мирянин опиняються перед загрозою фізичного знищення, зазнають переслідування тоталітарною системою (в даному випадку радянською атеїстичною) можна побачити істинне обличчя Церкви, зрозуміти

¹ Гордієнко М. Екзистенційна криза християнства в есхатологічній перспективі. *Історія релігій в Україні: актуальні питання* / за заг. ред. О. Киричук. І. Орлевич, М. Омельчук; Львівський музей історії релігії; Інститут української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського; Інститут філософії ім. Г. С. Сковороди; Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України. Львів: Логос, 2020. С. 141–147; Павленко П. Культ споживацтва в сучасному християнстві: "теологія процвітання" як інструмент упровадження секулярного християнства *Історія релігій в Україні: актуальні питання* / за заг. ред. О. Киричук. І. Орлевич, М. Омельчук; Львівський музей історії релігії; Інститут української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського; Інститут філософії ім. Г. С. Сковороди; Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України. Львів: Логос, 2020. С. 148–156.

² Чому ж бояться говорити?! Спільнота "Галилея". URL: <https://www.facebook.com/GalileaUkraine>.

призначення християнства³. Родина священнослужителя Антіна Сірецького у час радянського тоталітаризму значною мірою розділила долі багатьох греко-католицьких родин, які залишилися вірними прадідівській вірі, не підписавши православ'я після Львівського псевдособору, 1946 р. У травні 1950 р. родину Сірецьких разом із іншими родинами було депортовано у Хабаровський край, де вони прожили довгих чотирнадцять років⁴. У статті друкуємо значну частину щоденних записів глави родини – Антіна Сірецького упродовж неповних трьох років – з березня 1950 р. по грудень 1952 р. (від часу передислокації сім'ї з Коломийської в'язниці до Борислава, що на Львівщині і до перших років їхнього проживання у с. Джонка Нанайського району Хабаровського краю). Пропонований щоденник зберігся завдяки нащадкам священика – синові рідного брата А. Сірецького, Володимирові Сірецькому, якому вдалося зосередити низку цінної кореспонденції, серед якої і цей документ.

У статті ми поставили за мету максимально випукло передати почуття депортованих осіб, розкрити повсякденне життя людей, їхню соціалізацію на чужині, спілкування з місцевим населенням тощо. Задля цього ми максимально зберегли практично усі авторські висловлювання, автентичність тексту (із авторськими підчеркуваннями, скороченнями, галицизмами, ментальністю особи тощо). Щоденник друкується вперше.

1950 р.

27 03. понед. Вивезено до Хирова. “Борислав сміється”

28.03. вівт. Вивіз до Борисл. (м. Борислав на Львівщині. – О. С., О. Є.) Більше священиків... о. Романовський (православний. Щодня переганяють 2 рази. Явно довго провірка.

31.03. Дістав першу передачу.

Квітень

1.04. Просив лікарку і начальника до шпиталю яко невилічимо хворий, але шкода і говорити ...зліквідований

3.04. вівторок. Бракує повітря. Дуже зле чуюся. Лазня (імісті носять відрами уборку за священиками)

7.04. Благов. (Благовіщення. – О. С., О. Є.). Дяк і Гаця були з передачею обмокнені. Якби я не віруючий то повісивбися – такі моральні переживання і фізично хорий вчора і днесь. Зі Самбірщини людей привозять

8.04. Велика суб. Відбув сповідь

9.04. Великдень.

12.04. сер. Мали іззо недуги вчора мене відокремити а днесь обіцяли що “на сівері” повітря і сосни туберкульозу вилічать. Безнадійно треба сего року вмерти. (Худоба колгоспна мудрійша як тут люде (інтелігенція) і священство.

16.04. нед. Томина. Вивіз ...

19 04. сер. З хати нарешті одержав два листи. Священики мають від парохіян передачі. Я нічо і мені соромно і сумно. Інтелігенти миють підлогу, хоч простих дівчат досить. (Чомусь між нами є В. Романовський, православний)

20.04. Попівночі гонять всіх до другого лягеру, перенесено

21.04. пят. В ночі мав сильне блюття кровію і перед полуднем дістав окремий кашель.

23.04. нед. Мирон. не мав йти, а Навос. (о. Новосельський. – О. С., О. Є.) і Венгрин. (о. Венгрінович – О. С.; О. Є.) прийшли до мене і ми всі відправили літ. (літургію. – О. С., О. Є.). Світ цвіте. Мені полегше, бо є повітря. ... Люнця принесла мені черешневий цвіт.

24.04. пон. Малий вивіз Богородиці.

25.04. вівт. Вчора і днесь читав молитви М. Б.

³ Жаровська О. Випробувані, як золото в горнилі. Книга 1. Львів : Колесо, 2013. 207 с.; Правда визволить. Матеріали Міжнародної наукової конференції з нагоди 25-ліття легалізації УГКЦ 6 листопада 2014 р. : збірник наукових статей / за ред. о. П. Марцелюка, С. Гуркіної, В. Суботіна. Жовква : Місіонер, 2015. 200 с.

⁴ Єгрешій О. Сірецькі-Яримовичі. Івано-Франківськ : ЛІК, 2020. 332 с.

- 26.04. сер. В світі відправлено за мене 4 Сл. Б. (*Службу Божу*. – О. С., О. Є.)... Молюсь багато о поворот додому.
- 27.04. чет. Начальник багато дав до карцеру
- 28.04. п'ят. Дощ. День тягнеться в безконечність. Людей привезено з Крукенич (*село на Мостищині Львівської області*. – О. С., О. Є.). Вивіз. Не можу навіть нічого читати. Нерви.
- 29.04. суб. Багато людей привозять
- 30.04. Нач. 70 осіб посадив в карцер без блюз і курток. Приїхали з Нижанк. (*Нижанковичі – село на Самбірщині Львівської області*. – О. С., О. Є.). і Плешевич (*село на Мостищині Львівської області*. – О. С., О. Є.).

травень

1. понед. Відправив з Котлярчуком Сл. Б. в цеглянці без свічки. Другу вислухав і відчитав молебні. Молюсь через день о освободж.
5. п'ят. Рано дістав передачу і вбрання. В хаті все забране і господині прогнана. Ночували в Бориславі, а цілий день стояли в Самборі. А перед північчю виїхали до Львова.
7. нед. В вагоні з о. Венгр. відчитав Сл. Б. на нарах при параші. По Сл. Божій морально легше. У Львові вечером у Краснім. 8 рано до пон. в Здолбунові. ...Шепетівка пополудни.
9. До Києва не поїхали, а скрутили на Білу Русь. Переїхав широку Прип'ять, а вечером в місті Речиця бачив широкий Дніпро. У вечері – в Гомелю. П'ятий день їзди перша їда – ½ зупи.
10. сер. Постій у Брянську.
11. четв. Постій у Тулі. Знов Москву минули.
14. нед. Бачив Волгу. Постій в Куйбишеві.
15. пон. Уфа. Урал.
16. вівт. Третий день в гарячці і страшна грипа. Навіть води бракує до пиття.
17. сер. Банки ставив на папері. Жадних ліків.
18. четв. Не правив Сл. Б. Лазня. Гарячка даліше. Не їм 4 дні.
21. нед. Красноярськ. Днесь спала гарячка по тижні посту.
24. сер. Иркутськ. Постій цілий день. Гарячка знов вернула.
30. Хабаровськ. Повільно. Купці з різних фірм. Хотіли і тратилися і 7 мужчин для них.
31. вівт. Вийшли з вагона.

червень

1. четв. Сотами до кораблів. Баржа.
2. п'ятн. Аж вечером вирушили.
3. суб. Увечері Троїцк. Одні висіли, я остав. На березі наші волиняки ... з усмішкою
4. нед. Всіх свят. (*Всіх святих*. – О. С., О. Є.). ...Наші старі переселенці приїхали відвідати нас.
5. понед. Спали в полі, буди з трави. Приїхали "моторівкою" до Корейського.
6. черв. вівт. Слота. Написав 10 листів. Може хтось щось пришло. Від вечора у провізора Куріци з Дорозова.
7. черв. сер. Слота. Від лікаря дістав поправлення до Троїцька на рентген.
8. черв. чет. У лісі, де в палатках є наші селяни. Є вода і болота.
9. черв. п'ятн. Слота. Тут озера. Мокро. В тім кліматі і без відповідного відживлення мушу згинуть. Тут і священники з родинами, які не будуть мати з дому поратунку згинуть.
10. Ідуть священники зі жінками в болото корчувати ліс під хату і під бульбу. Слота.
13. ч. вівт. Був з 65 літ. о. Петрашом на корчованню.
14. ч. сер. Вже третій день очікую на катер. Отець Орищук по Сл. Б. іде корчувати, а по дорозі робить розважання.
16. чер. п'ят. і суб. На поліклініці рентген. В суботу кіно.
20. вівт. Вернув до Корейська. ...Привіз звільнення від тяжкої фіз. роботи.
25. черв. нед. Нудота цілими днями. Часом в тайзі оглядаю єгипетську роботу наших священників
29. черв. четв. Написав до Москви, що я невиліковно хворий. Купив чорний хліб, бо гроші входять. Але не можу їсти і мені шкодить. В нас дома сіно скошене пахне здорово вечорами, а ту

комарі мучають. Священиків зняли з будови, бо вони не будували, а мучилися. Один Венгринович вибудував сіни.

липень

5. липня сер. Збирали підписи за мир і проти атомного ...Я був тоді в старого Петраша. В долю ми могли щодня провести “о мирі всего мира”, а не дозволили – в Кореї іде війна.

7. лип. пятн. Івана. о. Логинський з м. Львів і я з Перем. читали соборне. Дістав телеграфічно сто рублів від якогось Терлецького (може дяка)... Отець Орищук, Підлісецький зі жінкою їздили перед вечером озером човном.

9 лип. нед. Перед вечером знов о.Орищук возив по озері, були і обоє Левицькі, а веслували Петраш і Сирецький (*вірогідно син Антіна Сирецького, Любомир. – О. С., О. Є.*). Читаю книжки духовні від о. Я. Сирецького. Якби не читання, здурів би з нудьги.

12 липня. Петра. Пополудни мав 38.5 горячки. Більше певне, що звідти не верну. Цілу ніч мучився. ... В дома жнива в розпалі, а ми в лісі нічо не бачимо.

14 липня. нед. За півшеста тижня одержав перші три листи... Господиня свою корову і вівцю ледве випроцесувала. Свої люди в колгоспі ніби много дали.

23 липня нед. У вечір був в шпиталі у хорої Луцької. Дві години опісля померла єї дитина.

24. липня понед. Був в тайзі на тут. “цвинтарі”.

28. липня пят. У вечері прийняття у Шкредка з нагоди Володимира. З Хирова і з Дрогобич. області вже вивезли монахинь до Борислава. Хирівська настоятелька напевно помре.

серпень

1. серпня вівт. Дістав пакунок з церк. річами до Сл. Б. від господині. “Священики деякі обдерті, а деякі ледве ходять” (до роботи в тайгу по 8 км)

6. серпня нед. В себе відправив з Петрашем. Священики і люди ходили на ріку на сплав дерева, хоч неділя, бо є більша вода.

9. Бачив гуцулку зі спухненими ногами... Священики по сплаві роблять палі (в швімках) у воді. Пхають дерево. Посуха – огірки (вигоріли) зісохли.

11. серпня пятн. Був в кіно на польському фільмі “Заборонені пісеньки”.

26 серп. Логинович одержав канцелярську працю і Котлярчук. Микитка – шофер.

29 серпня. вівт. у вечері на іменинах о. Підлісецького. Всі дні подібні і безнадійно нудні мені. Лічу дні і ночі. Орищука силкують по різних роботах, він і цеглу вигружав зі селянами, щоб щось заробити. Гроші йому вийшли... Дві ночі дуже хорий на катер носа. Парохіяни з Галичини шлють ту своїм священикам гроші, убрання ...та підбадьорюючі листи. Коло мене – глухо – хоч 10 літ щиро служив у своїй парохії то не маю нікого такого. Я дуже осамітнений і забутий. Ніхто довгий час навіть не пише.

вересень

1 вересня. Хтось з Хирова надав мені телеграфічно 140 зл. інкогніто. Отець Орищук просився на нічного сторожа і то не дали. Вийшли йому гроші і хліба не їсть. Тут рускі зачинають бійку з нашими.

15 вересня одержав листа і сто руб. ...Рівно ж Стефан зі Ст. Самбора прислав сто телеграфічно. Гузана і Шкредка. Дістав пакунок солонини від Косі.

20 вер. сер. дістав 4 письма. Славка і Стефан обіцяють помогти. Кося шле пакунок а Новосільський з Хабар. (*Хабаровськ. – О. С., О. Є.*) вино.

21 вер. чет. Різдво Пр. Б. увечер до 1 год. в ночі у Заболітного-Логінського. ...Галя Костецька багато співала і 3 рускі.

22 вер. пят. ...якась хора дівчина з Надвірнянщини прислала дві інт. (*інтенції*) для найбільше бідних (другу дістав о. Орищук). Я плакав з радості. Вже третій день (В честь М. Б. (*Матері Божої*)) маю радість.

жовтень

1 жовт. нед. пополудни був в лісі у Венгринов. Написав ...Лятишевський не може працювати бо старий, а треба жити.

2 жовт. пон. Погода гарна. ...МГБ в Москві відмовило моїй просьбі о поворот з 29 червня ц. р. хоч я невилічимо хорий. ...Нічого не допомогло навіть мотивів відмови не подали. ...Щурі в

сінях з'їли мені сподні, сінник і мішок. Комендант казав з документами їхати в Троїцьк, щоб мене вислали в інвалід. дім. Чи скоро Бог впівнеся о мою кривду?

8 жовт. нед. ...Туга і жура точить моє нутро без милосердя.

13 жовт. пят. Сніг впав.

14 жовт. Покрови. Увечір у о. Гузана на іменинах. Гарне прийняття. ...Від Косі пакунок зі сушок, вином і ліки.

18 жовт. сер. Від Колодруба 2 пакунки (мука, масло).

20 жовтня пят. Від Колодруба днесь знов два пакунки. В середу і днесь ходив зі Л. Сірецьким на Іннокентівку... Прийшли і від неї гроші телеграфічно але не одержав, бо почта зіпсула моє назвиско "Лоречко". Мороз, гуло дальше по стриху в лісі. ...Комнати Венгриновичі хоч обоє на половині хати, то однак не прийняли ні обох старих Петрашів ні Орищука. Тим більше мене (хоч я не просив, але знали, що я шукаю хати).

22 жов. Робили знимку священиків.

23 жов. ходив сам на Іннокентівку. Дістав від Колодруба 410 руб., а Марія Ількова від Фрідмана по Сл. Б. прислала 50 р.

24 жовтня вів. Увечері на стриху куриє сніг на мене, а вночі вел. мороз. Замордувало мене.

25 жовтня сер. На днесь спав вже в хаті, а у вечір був в клубі, де був концерт і коротка вистава. Мороз по 15 гр.

28 жовт. суб. Впав сніг, але до вечера згинув. Ходив з Любком Сірецьким озером до склепу на кучі... Тут вода кернична. Другий тиждень почта вже не приходить.

листопад

4 лист. суб. Днесь перенісся до ліса до хати Прокопчук і Шкляр, бо в Куріци ізза Швабів і блощиць годі вже було спати.

6 лист. понед. У вечер на іменинах в Микитки, а пізнійше в клубі на пописі дітей і все тобі "Назар Стодоля". В сусідній хаті мешкає о. Орищук.

14 лист. вівт. 50 р. від Славки. Був на почті з Орищуком. Начальник і другі урядники курили довгі папіроси з газети.

16 лист. четв. 24 морозу.

19 лист. нед. Курявиця до вечера. Люди підписувалися, що їм прочитано, що вони вічно тут переселенці. Я мав намір написати "не согласен" але всі священики підписалися, щоб обминути репресій, я також вже мусів. Се для мене морально великий удар вже другий, бо перший у лагері при виїзді.

20 лист. понед. Зима. ...За гроші годі що дістати

21 лист. вівт. У вечері з Логінським у Котлярчуків справляв іменини. Прийняття. Спів. Сердечна атмосфера. Сірецький дав мені (Любко) анонімного листа з віршом на іменини. (Було 9 свящ. і я).

24 лист. пят. увечір 26 морозу.

27 лист. пон. Л. Сірецький по тяжких трудах хату зготовив і ...переноситись, а тим часом комендант забрав всі три вікна. Від гуцулів винісся бо підчас Сл. Б. лежав гуцул в ліжку і куриє. Відносились неможливо до Сірецьких. Взагалі гуцули ту мають погану думку хоч так їх преса і література ідеалізувала.

28 лист. вівт. 30 градусів морозу. Увечері з Орищуком ходив як і вчора по священиках.

грудень

3 грудня понед. Введення в храм

Священиків кликав комендант і хорих слав в ліс до роботи. Мене з Орищуком на Кучі. На мене гримав через "ти" і очі з орбіт, коли освідомився, що хочу додому і раз в тиждень відправляти (він денервувався, що я хочу людей "обманювати" ...День дуже сумний хоч свято. Микитка і Котлярчук на Кучах (грозили, що господар заплатить штраф, що мене прийняв).

7 грудня четв. Ходив на почту по 50 р. Вже не видають без коменданта ні грошей ні пачок. Господиня Орищука ходила по позволення то на ню коменд. кричав чому держить "бандиту" (себто Орищука) і що за то заплатить сто руб. штрафу... Самі рішають де маємо мешкати...

Морози – вода і бульба в хаті замерзає. Деякі молоді з того відживлення і прощі недовидержують.

10 гр. нед. Господиня пише, що дещо зі себе продала щоби мені прислати пакунки, а за оплату поштову понад сотки я мушу тут Сл. Божі ...відправляти, бо вона там позичила. Сама слаба і дрова на плечах носить на опал, нема кому привезти хоч за мене стільки було приятелів.

16 грудня ...своїм полоненим слали убрання і підмоги, а нам священикам хоч би у світі католицьке священство ізложило то нема організації чи держави щоб тим зайнятись і нам переслати. Аж тепер добре розумію Шевченка (його творчість зі заслання).

о. Логінський зі жінкою і трома дітьми голодує. Священики зложились для него дещо.

17 гр. нед. Страшно віє цілий день. Вибори. Ніхто не ходив до кабіни. Дві свічки від двох гуцулок.

19 гр. Ник. Вівт. Дістав 10 руб. і 0,5 пшениці від гуцулки.

21 гр. четв. Вже третій день їм ту саму зупу.

22 гр. пят. Неп.Зач. Вже три дні переживаю велику депресію духову. Днесь у вечер у Заболітних на її іменинах. Було весело і досить всего. Дістав від Славки 50 р. і 100 р. від Терлецького.

26 грудня вівт. Деякі люде продають на життя вже послідну перину, а гуцули (де Петраш) печуть і їдять лупи з картофлі. Морози все понад 30 гр., а коло сонця немов других два сонця і хрести з дуги.

27 грудня. сер. Якась жінка з Лісковатого прислала 120 р. мабуть на Сл. Б. Мороз 33 гр.

31 суб. "Пошились в дурні" а 1 січня "Наталка Полтавка".

1951 р.

січень

6 суб. Морози. Ходив на Іннокентівку, але грошей без посвідки коменданта не дали (Оришук і Сірецький). Святвечір (10 свящ. і 8 з рідні). у Венгриновичів. Мудро він вітав. Деякі люде їли кашу несолену ...і хліб. Всі хліб чорний і я. В склепі на злість не продавали жодного...

7 січ. Різдво. Обідав в Орищука (у Підлісецьких). Підвечірок у Левицьких, а вечеря у Венгриновичів. Ходили колядники! Морозу 40 град. Співав з Орищуком. Мене соборував.

13 січ. суб. Склеп вже є на нашім посольку. Написав до Сірецького. Лятишевський. Шкода, що Лакота до нас не пише і не маю адреси до него. Морозу днесь є 43 град.

14 січня. Нов. Р. У вечері нас 7 свящ. колядували по своїх хатах – а закінчили у Венгриновича-Левицького. Застав комендант як він правив. Деякі колядники пообморожували лице, ніс і руки.

15 січня пон. Перед вечором в тайзі помагав рубати дрова Орищукові і Сірецькому. Листа від Морквички ревного дістав і сто руб. (75 + 25 з чужої хати).

17 січня. Хорий на грипу

18 с. четв. Щедр. вечер. Маю 38 і 2 горячки, на вечері у Венгриновича.

24 с. Дальше лежу хорий на простуду другий тиждень, не маю смаку до їди

27 січ. суб. Лежав цілий день без смаку дальше в чужій хаті, ніхто не питає мене. Страшно коби хоч молоко, а той того нема, лиш горячка – дістав 100 руб. від Терлецької.

28 січ. охрестив Івана-Василя Борщевського. Куми – Стефан Шкляр і Бабик Євдокія.

29 с. понед. у вечір всі на іменинах (і 45 ліття шлюбу) о. Сірецького (*імовірно йдеться про самого автора щоденника – О. С.; О. Є.*). Вчора Колодія аж на Малій Кучі.

лютий

8 лютого. четв. Вже знов два дні лежу в горячці .Гроші (260 і 180) . Виглядаю страшно – по виїзді з дому так ще не виглядав. Їсти нічого не можу.

15 лют. четв. Стрітєння. В нед і понед. на Трьох Святих не правив, лежав аж днесь правив, але лежу дальше. Видав гроші на масло і щодня на молоко, бо не можу ходити. Їм рано і у вечер молоко.

18 лют. нед. Вибори в клубі при гармошці. Вийшов з хати. Був у Сірецьких і Венгриновичів. "Мама" дала мені обрус до Сл. Б. Зимно.

19 лют. Бухальтера Шкредка з контори тут. вигнано до тайги на Кучі, на фізичну працю.

20 лют. вівт. Одержав посилку (образ) і написав (21) до Маленк. (*Маленкова – О. С.; О. Є.*) в Кремль листа о звільнення.

26 і 27 лют. дістав по 10 руб і хліб і свічку.

28 лют. сер. дістав від Колодруб листа щирого, що висилає 4 пакунки (1 вже дістав). Коменданта перший тиждень не було і на почті всі гроші і пакунки лежали бо іншому не дав пости підписати, а почті видати без себе.

березень

6 бер. вівт. Дістав пакунок, який лежав тиждень на почті (інший і по 2 тижні). Мій і інші були видно розбиті, ревізовані і знов зобиті). В моім нічо не бракувало – дістав пачку солонини від господині (2 ще іде). Якби не вони, то тут з голоду померби – дістав 2 хліби від Гуцулок (Сл. Б.)

23.берез. Оглядав з Венгриновичем як нанайці дрова псами везли.

27 берез. Рік як з дому виїхав.

29 III Вістки зі села, що село розкладається – хрести повалені, шлюби (9) в батюшок і хотять щоб доїжджав. Музики в піст.

Підлісецька має мощі св. Йосафата.

30 III пят. Днесь зачав 22 роки священства Орищук. За мене Сл. Б. є. Не думав я рік видержати останній, але при Божій помочі.

квітень

8 кв. нед. Пливуть води. У вечер довго на іменинах у о. Венгриновича

Щодня цілий піст правлю Сл. Б.

27 квітня Вел. пятниця. Паску пекла мені Луцька, але на сухім дріжджі не удалась, не виросла. Просив й Левицьку але відмовила... Рано давав цілувати антимінс і плащеницю.

28 кв. суб. Поп у Луцького девятьом посвятив паски (8 добре заробляють) і ні один не дав ні копійки.

29 квітня Великдень. Цілий день ліє і зі снігом. Нігде з хати не виходив з Орищуком співав резурекцію і Сл. Б.

30 кв. Св. понед. У вечер в клубі наші з москалями давали представлення і концерт.

травень

1 травня. Вчора ходили за мною з боку щоб хрестити дітей. Я не пішов. Деякі люди не святити, бо не мали що, а сам чорний хліб встидались святити.

5 тр. суб. Пізно ввечір комендант покликував деяких священників при прокурорі – чому святити пасхи і правили на Великдень. Згадував за мене, але мене не кликав.

6 травня нед. Томи. Погода. Хоч був у Венгр. Сірецьких, то і так туга і нудьга пожирає душу.

9 травня Читаю Святого... в рос. мові.

10 прочитав Мати Божа в Люрді. Дуже підкріплений на дусі. Дош і холодно (хоч і греміло).

Загальний обман преси і літератури щодо Гуцулів. ...Не моляться ні вони ні діти. Вдома мораль під псом і то жонатих. Баби обридливо курять.

19 трав. суб. Тиждень той пролежав на грипу і крижі... Комендант казав скорчувати 3 пнів під город. Страшна праця і то може прийдеться кожної хвилі лишити... Щотижня лиш дорогий білий хліб, що людям годі брати за такі гроші. А на Велику і Святу вечерю був знову лише чорний – така їх політика. Вчора дві дівчини-сестри тут спроводились, є вже нас 11 осіб

20 травня нед. тепло. Увечері у Венгриновичів. Тут молебен відспівали і багато марійських пісень до 11 30.

21 трав. пон. Писав Лятишевський. Вже рік минув як він відбув в Казахстані 5 літ. Бо так був засуджений, а тепер просив додому. Рівно 5 років скінчив Чарнецький, а тепер післали його додому...

24 трав. четв. Нанайців із Джонки вивезено на Лідугу хоч ту мали хати і жили довгі часи, а ту дали руских і наших з Ліди.

27 травня нед. у Венгриновичів. Орищук посвячував медалики.

28 понед. Мав 3 жінки до корчування, 2 безплатно а третя за Сл. Б. Горячо, сухо.

На Великдень зібралась може сотка людей переважно з долини, тільки один із гори. ...Коло нашої Церкви о 6 год. рано ми обійшли 3 рази церкву зі співом Воскрес Ісус од гроба. ...Церква не відчинялася як ми співали. Свята були дуже сумні.

червень

1 червня. пят. Другий день дош, а навіть сніг...

3 червня нед. Допівночі на іменинах у о. Котлярчука.

4 червня. пон. Богато натерпівся. Днесь комендант мене висилає сей час на Кучі ...і не знаю за що. Катеру не було і вернувся з-над озера. І дальше ту терплю за віру.

5 червня вів. Гузан з дошок Венгр. зробив мені стіл і я його на стриху поставив. Днесь рік, тут приїхав я.

6 червня сер. Як в хаті так і на дворі страшні комарі. Я спухлий від них. Від днесь правлю вже на стриху.

17 черв. нед. Зел. Свята

20 черв. Крім комарів є вже мушка. Прочитав “Захар Беркут”, а тепер читаю по рос. “Переяславська Рада”. о. Венгринович пише деякі оповідання. Як дістану зошити то буду писав свої спомини.

25 пон. черв. Микитка з людьми знайшовся. о. Горникевич вивезений звідси.

29 червня пят. Ходив на Іннокентівку по пакунок від Колод. і 120 від Романко.

липень

1 липня нед. З Венгриновичем у Сірецьких, де він читав свої оповідання. Дякую по Сл. Б. Богу і за ласку, що я ту, бо се сталось для добра мочі душі.

18 лип. сер. в тайзі о. Венгр. читав мені прегарні свої оповідання “Слово” і “Я дуже спішуся”. Я забув навіть комарів обганяти, що скутали мене, коли я заслухався. Був в лікарки. Увечері горяча диспута “тата” (Венгр.) з Орищуком коли про послух доконеч. і монаший. Читав Гоголя по рос.

19 лип. четв. Пакунок від Колод. з убранням, сандалами і книжками. Се мене тішить. О. Колод-дій за шість день фізичної праці заробив 14 руб.

29 лип. нед. За вечер. днесь Орищук і Шкредко справляли іменини в Венгриновича. Гузан преслав (про митаря і фарисея).

серпень

12 сер. нед. Брат-монах з віч. обітами днесь справляв “весілля” з дівкою. Дуже боляче се для священників (Маїк Іван з Гошева). Я і деякі священники не доїдають а сей женатьох і дівці купив за 350 матерію на сукно. Хто зна іще один не оженився.

21 серп. вівт. Люде 3 міс. перестали писати. Я від Великодня не доїдаю – ослаблений і без окулярів взагалі вже не можу читати. Навіть з голоду можу вмерти. Два села мав і многим помагав. ...Почта приносить другим листи, гроші і пакунки а мені нічо – так прикро стає на душі.

Не можу від тяжких спати чую як піяки ревуть.

Цілий місяць такі болота, що я не можу навіть коло хати перейти, бо за порогом грязь глибоко. Дуже сумно.

вересень

1 вересня суб. Написав до мене о. Жупанський, що бідує...

2 вересня нед. З хати не можу вийти – болото і слота безпереривно. Іменини Підлісецького.

20 вересня четвер. Три дни підряд їв в полудне і у вечер картопляну зупу, а бульбу вибирав (вона вся чорна). Днесь Орищук зі сусідством перенісся до Петрашів.

21 вер. пят. Недавно рускі звідси повтікали, бо не можуть з того заробляти. Недавно помер наш Роман. Лікарі не вірили, що він хорий. Єго засуджено. 25 % склали місячно зарплати через пів року, тому що не вийшов до роботи яко хорий, бо лікарка не дала справки.

27 вер. четв. Ч. Хр. Сего тижня погода. Жінка з Явор. в день лягла, а в ночі вже єї вивезли... Дістав свічок і на стриху виставив у рамочці хрест.

Був на Корейськім пополудни. Сторож обізвався – вчився у Львові на 5 річнім Поліграфічнім інституті на художньо-інженернім факультеті. Богато наших тут ...жінки днесь і в інші свята помагають у москалів.

жовтень

6 жовтн. суб. День теплий і сонячний. Тайга ціла жовта.

14 жовтня. нед. Покров Б. М. Перший мороз. Ціле пополудня у о. Романа Гузана на іменинах. ...Вже скінчив на брудно писати спомини з подорожи “Шляхами на Далекий Схід”.

18 жовтня четв. Соняшно. З оо. Венгриновичем і Гузаном забивали вікна у стіні.

22 жовтня Одержав пакунок (3 книжки) кава, яблука від Колодруб. і 110 Сл. Б. від Маркевич. + 100 від Яцишин...

24 жовтня. Одержав телеграму, що 19 Х виїхала з Розсіх до сестри Колодруб. Вже нічо не маю в Розсохах. Бідна через підлих людей мусіла останню корову і телятко продати...

30 жов. вів. Ледве знайшов хату, де днесь мав переноситись, тим часом там подав комендант якусь жінку з трьома дітьми. Стою серед морозу до 5 гр. на стриху. В хаті знов нема де, бо всі річи мої на ліжку а крім того... їм і пишу на колінах, бо немає стола.

листопад

1 лист. четв. На нині ще спав на стриху, а у вечер вже в хаті. о. Венгринович умістив рушник над ліжком. ...Просили до своєї хати.

3 лист. Цілий день тепло. Пакунок за 10 тижнів одержав з Іваниківки (книжки).

4 лист. нед. Нарано був вже сніг і цілий день падав. Зима. Маю з вечера 5 книжок. Знову вже 10 від господині. Без неї був би тут давно згинув.

21 лист. Мих. Середа. Відлига. Дощ в вечер і вночі. До півночі в Шкредка, де справляли іменини. Весело було. Желання. Пообідав у Венгриновича раненько о 5 год.

22 лист. Вітри і мороз. Венгринович порівнював австрійського "Кобзара" зі совітськими. Є багато змін. В совіт. багато пропущено. Обід в Підлісецьких.

25 XI Св. Йосафата нед. Мощі цілував в Підлісецьк. Нині мав Іванов робити "весілля" з Маруною. ...Я не був ізза некультурної публіки.

28 XI сер. ...Наш нарід є страшний, а навіть дяки без віри...

грудень

7 грудня пят. Днесь легка зима, сніг хіба притрусив, але з другої сторони Амур слабо мерзне, і звідси почта не відходить. Приходять рідко літаком. Всім бракує грошей. Для мене листопад – нічо і тепер грудень нічо з грошей.

11 грудня вівт. Слабкі морози. Амур не замерзає і другий місяць почта не відходить. Коли земля замерзла більше як на 1 м., копають ями на стовпи електричні, але перше палять довго і печі та кухні будують в хатах, а щоб мати глину добами палять на дворі. ...Така тут техніка. Коли у вечер опіки, то знати, що була получка і п'ятика. Деяким ліпше поводитьсь, як в дома, а деякі гірко бідують (і мені не солодко). Люде хрестились в Гошеві на Боже давали, а тепер то майно по дівках розносять.

16 гр. нед. Вибори. Навіть не знаю які і кілько. Вже сніги впали більші. Почта ледве один раз на тиждень літаком.

19 гр. сер. Николая. Дістав консерви компоту до 17 руб. разом мабуть від п. Підлісецької. Люде тепер бідують без получки – дістав вчора два листи з Києва від. М.В.С. і відправи міліції МГБ оба по рос. ...Сердечний був лист від Яцишин, що шле зі збірки два пакунки – коби їх хоч не завернули, бо сама оплата коштувала 200 р. ...аж прослезився. Вони і сестрам-йосифіткам шлють тут по Сибірах хоч самі бідні переселенці. ...Ніколи я не мав щастя на добрих людей ...А в семикласовій школі нема чужої жодної мови – і діти б'ються до крови і учительство нема на се ради. Нема науки релігії, тому і дика росте молодь покоління.

о. Мирон Підлісецький жонатий о 8 г. увечері прийшов змучений з тайги з праці, перебрався і правив Сл. Б., а два безженні, що ту в місцях працюють, а ніколи не правлять Сл. Б. (1 безрукій, а другий монах). ...Телеграфічно 100 зол. не знаю від кого.

22 гр. в кіно з Венгр. і Сірец.

24 гр. пон. Правив Сл. Б. жінці з Радохонєць, що недавно померла єї донька (21 літ) в Троїцку на тиф. І тут помер молодий хлопець на тиф. Дуже плакала на Сл. Б. (Дістав від Караманів білий хліб і 18 р. від тої жінки.

31 гр. пон. Тим, що працюють, призначили продати за гроші по 2 кг. муки, але муки замало – так, що деякі дістали по 2 кг., деякі по 1 кг., а деякі зовсім нічо. В склепі (магазині) страшний потовп. Ще більші проклони дня 23 грудня с.р.. В Геную в Італії пробув сов. корабель, який привіз маса тон цукру, грисіку, муки і ін. яко дари для потерпівших від повени італійців. Се не було з братної любови але для пропаганди. Якби італійці побачили, які очереди і проклони за 1 кг. муки, то їм не лізли в рот ті дари. Нам знову Рим за посередництвом Черв. Хреста нічо не висилає, хоч на Генер. Асамблеї се могли б виклопотати.

1952 р.

1 січня. Вівт. Був на прийнятті перед полуднем у Корамосі – знамените прийняття. Ще так їв колись вдома. Увечер в кіно. Богато п'яків. ...Глузниця рано дуже вибріскує і голосно говорить на злість, щоб я не міг спати.

5 січня – два пакунки з Донбасу від Єщинця і виселенців з Лісковатого.

6 січня Свят. В. Всі крім Колодія у Венгриновичів. Говорив Підлісецький і Гузан. Сам Венгринович прочитав дві поезії Унечки і свою новелю. Вернув опівночі.

7 січня пон. Різдво. Увечер нас 7 колядувало по свящ. хатах і в лікаря Малюги. Мати розплакалася.

9 січ. сер. Стефана “Дайте отче Ісуса, хай поцілую”.

Щедрий вечір у Венгриновича. (7 свящ.) приватно.

23 І. Першого листа від Крушельницької 1300 р. Рівно ж дістав повідомлення з Лібухової, що его до 20 IV с.р. евакуюють на Сталінську область. Не знаю еще як і Росохи. Орищук вже другий пакунок одержав з Березова від неznаної жертводавчині... Є ще жертвенні люде навіть для неznаних священників. Таких нема у моїй парохії навіть для мене, для свого, не то для якогось неznаного священника. В моїй парохії жодної ідеї ні рел. (релігійної. – О. С., О. Є.) ні нац. (національної. – О. С., О. Є.) лиш грубий особистий матеріалізм.

25 І п'ят. почав брати ін'єкції глюкози. Малюга подарував 10 штук. ...В хаті 11 осіб і собака 12. Душать смердячі онучі ...На досвіта встають, варять і не дають спати. Дуже докучають... 2 взагалі не обзиваюся... Мороз був сего року – 33. Січень матеріально добрий. Хоч одні перестали, то Провидіння інших дало щоб присилали.

лютий

7 лют. четв. В Котлярчука з о. Венгриновичем в кіно. Німецький фільм “Петер”.

15 лют. Нині одержав повідомлення з Хорск Томської обл., що Хирівська сестра постоятелька Ольга Олімп. померла. Біда.

23. І. 1952 ...по п'ятимісячній муці. Три малограмотні і бідні жили з милостині, частинно видно були небезпечні коли їх вивезли. Вже не дивуюсь собі, хоч церква була замкнена, то міг мати вплив в селі, але сі бідні ...вже ніяк нікому не могли шкодити. Се вже зв'яряча мечь.

18 лют. пон. Управління міліції з Києва донесло, що Ярема строго засуджений за крадіж і відбуває кару та викинений з міліції... Лібухова прислала сто руб. Коляди, а Розсохи 143. ...В кіно “Під небом Сицилії”.

24 нед. Мясоп. Увечері іменини Щирби у хаті Шкредка. Всіх 20 осіб. Весело. За померлих товар. відправив Сл. Б. і відчував в душі велику радість і задоволення.

березень

5 березня зачав “сорокоусти”. В Розсохах (вірогідно йдеться про село на Перемишльщині Львівської області. – О. С.; О. Є.) величезні сніги впали, яких люде на пам'ятають.

3 Троїцка о. Й. Поберейко ...Ана Гайдук прислала на Сл. Б. 50 р. тут моральна розпуста.

8 бер. суб. Одержав 2 пакунки від Колодруб (солонина, білля, книжки) ...Не люблять Сл. Божої навіть не маю де перенестись. Часто “біс пугається”.

17 бер. понед. По 14 знов мороз. Днесь було кіно “Сельский враг” ...Мій епізод з урядником: “Мій син ніколи не буде священником. Кухня для голодних в 1942 в Розсохах і пр. і пр. Вивезення. Лягер. Сибір”. Навіть Семчишин дістав від Скульської з Березова пакунок яко свящ. і потребуєчий, а він ані не потребуєчий (бо має понад 600) і оминає всего, що має спільного зі священством як Сл. Б. і часослов. Славкові Сірецькому вписав ту до рідні при обтиранні чаші ...Сповідав в 1944 увечер у півтемній Церкві, а досвіта причащав). ...Дістав Сталін сов. премію другої степені п'ятдесят тисяч руб. за “Вибране”. Де гроші ідуть в СРСР?

23 бер. Нед. Крестопоклінна.

26 бер. Сего місяця приїхало тут до 90 осіб вербованих із Запоріжжя.

27 бер. Рано нині минуло 2 роки як мене з хати забрали. Якось видержав і Бог заопікувавсь, що не вмр з голоду.

29 бер. Суб. Було нас багато в кіно “Тарас Шевченко”. Крім богатої пропаганди були і гарні сцени.

30 бер. Нед. Рано минуло 22 роки як святився і обідав з єпископом і професорами. Еп., професори деякі, а навіть і товариші деякі вже не живуть. У Венгриновичів. ...Правив рано на коридорі. Кризь великі шпори – вітер і сніги.

квітень

1 квіт. Пят. Написав до мене сердечного листа ...і шле 240 р. і Яцина прислала 250 руб. Боже Провидіння дбає явно про мене. Росохи дуже слабо.

13 кв. нед. Квіт. Пополудни падав сніг. Почта 240 руб. не хоче видати.

20 кв. Великдень. ...Хрестини Ірини-Емілії Луцької.

21 кв. св. Понед. У Левицьких і Венгриновичів... У понеділок і вівторок навіть працювали, хоч не мусіли.

30 квіт. Сер. ...Правлю в діровім коридорі серед протягів.

май

6 мая вівт. Іродіада. ...В школі навіть діти мусять давати по 10 руб. Позички. Одержав сім листів і переводів. Всіх було понад 800 листів.

7 мая сер. Вже другий день з України (Житомирська) приїжджають вербовані (знову з Галичини приїжджають). Тут в хатах недокінчених не мають ані дверей ні вікон. Їх дуже ошукано (тут ані керниці нема ...). Перенісся на стрих, бо смердять коза і онучі в хаті.

8 мая чет. Вербовані із Запоріжжя днесь масово повтікали (їх тут всьо начальство боялось) Зимно і дощ.

12 мая пон. Дістав 170 від Гопан і 100 від Гоманко. Від Наталі прийшло 3 цигулі через Фільця.

15 мая давно за Австрії ходила процесія під хрест по знесенню панщини.

18 мая нед. Вечером померла в шпиталі в Троїцьку Микиткова – перша жертва з нашої тут. інтелігенції. 21мая ми ту провели похорон і Сл. Б.

Наїхало багато вербованих зі Житомирщини. Корчують тут, хоч там така добра земля. Там дають руських і галичан, а їх на Сахалін або до Азії.

29 четв. Возн. Неграмотний Матвійчук зі Житомира як поставить хату, хоч їх 7 обіцяв мене взяти до себе, а Лівачка сама з дочкою на цілу комнату щонеділі на Сл. Б. і щодня в руку цілує, до хати не хоче. (бо кавалер приходять спати)...

червень

Нед. 1 червня у вечер симпатичні іменини у Котлярчука (Константина), у Гузана діти до першого світанку. Снідання. Дуже урочисто.

2 червня пон. Іменини у Левицького.

9 черв. Пон. Підлісецький стрінув в тайзі медведя.

13 черв. Пят. На Риббазі прийняття. Дістав сира, капусти, 10 яєць, бульби. Преса щодня перепов. протестами за освободження франц. депутата ком. А за наших 70 людей і маса священства нема у світі кому протестувати.

22 черв. нед. Шторми щоденно ...і почта не приходить вже тиждень. Нема ні вітру ні хвилі. І знов почта з України. Нічо не принесла... Зле без вина. Ціле пополудня у Венгр. Розробляли плян хати для Микитки, Підлісецького, Поберейка і Петраша. Було вино. Зачинає будувати хати. Я позичу 200, буде комнатка для мене, а в сусідів... згадані 4 священники, щоб хоч в зимі мав спокій в хаті.

27 пят. Черв. Серце Христ. Було причастя ...від 4 год. рано до попол. кожду годину один з пос. мав. Сл. Б. (Перепрошення Серця Хр. За свої гріхи і цілого народа), а звечера молебен і проповідь.

30 червня. Ходив до лікара, бо 3 тижні мучуся – се пах. Винна грижа. Дістаю атаки. Прийшла вість, що в Том. обл. 15 VI помер о. Волод. Купчинський.

липень

6 лип. Нед. Перед вечером в Левицьких на її іменинах. Венгр. відчитав її довші оповідання.

12 липня. Петра і Павла. Пише дяк, що моя господиня зле проводилася і мої річи продавала. В той час в нас жнива в розгарі. По Петрі дівчата зі співом мені з поля вінець приносили на голіві ...Я виходив до них, приймав вінок і просив на гостину – минулося, як чарівна казка, було все...

13 липня. В житомирців весілля, 3 рази цілують образи і ними благословлять 3 р. У нас навчилися говорити Слава Ісусу Христу.

20 липня нед. Був в Заболітного на весілля. Дістав від Яцишин неспокійного листа. Чому довго не пишу. Від Николая дістав 1 листа. ...щоб хоч попитав, що він не може помочи...

27 лип. нед. В Орищука... Новий наш лікар Штангрет приїхав.

серпень

4 серпня пон. Від бідної служниці Анни одержав пакунок (вино, фасолу, муки і ябл. сушені).

11 серпня пон. Гіпертонія даліше 240. Казав доктор, що можна нагло вмерти або руку або ногу спаралізує. Страшне тут, не маю на Сл. Б.

18 серпня пон. Вже третій тиждень їм щоденно бульбу і огірки, бо брак грошей на інше. о. Гузан через Венгриновича сто руб. передав мені, бо довідався, що лиш бульбу їм. Се ідеаліст і багато працює, а мало говорить. Все літо горяє і посуха.

23 серпня суб. Перебрався до Сікача, там мало людей. По переселенню довідався, що звідси дитина в шпиталі на червінку і там мама его пильнує. Сплю в коридорі і до вчора була еще куча і свиня жила. Вел. сморід. Тихо, але нема кому зварити. Хата і подвіря та сіни. Все брудне і запущене.

24 серпня обід в Підлісецьких, вечеря у доктора Штангрета.

вересень

7 вер. Нед. Відправив Сірецькому 15 Сл. Б. 33 руб...

21 вер. Нед. Рідзво М. Б. Пополудни з о. Венгр., Котл. і Підл. в тайзі, але винограду не знайшли. Недавно був фільм "Мексиканське дівицтво".

За Сл. Б. дістав відро бульби +фасолі. Дитина в хаті (2 літна) робить по підлозі. Дуже брудно.

22 вер. Пон. Відправив за парохію і днесь одержав листа з Томської що 27 серпня 52 р. померла друга Хирівська сестра Левнодія Левранія Гарасимів. Остала лиш з трьох одна Ходань Катерина Глікерія. Колись може якраз нас четверо з Хирівщини.

28 вер. Нед. Рано чорна кава з хлібом. ...Люде днесь на весілю, а інші щонеділі сходяться з півлітрами і дуріють, страчають то, що за тиждень заробить. В мене дуже.

29 вер. Пон. Греміло і блискало.

жовтень

4 жов. 2 пачки від Копач. (мід і гриби).

8 жовт. Прегарна осінь тепла до 22. Яцина 200 руб. від сина з Воркути. Добрий син.

12 жовт. Нед. Ситий обід в о. Гузана Романа серед вітрів і морозу в дірявих сінях, бо в хаті бруд і сморід. Встидаюсь просити іншої хати.

17 жов. Пят. На днесь спав вже в хаті. Кілька разів будився. Кричала дитина їсти – то знову питали її чи хоче на сторону, все голодна – господар стає знову курити ні вдень ні в ночі нема спокою.

19 ж. нед. Рано зачав 50 ліття. Рано чорна кава. Не обідав, бо не палили і не вечеряв, бо був на селі.

21 ж. вів. Другий сніг випав. Бо перший згинув.

22 ж. сер. Було – 7 t.

25 жов. Суб. Сильно напухли руки, впав на снігу, на дорозі. Був у медсестри. В Кучі не спав.

26 жовтня. Христа Царя. Знов була Штангретова. Рука дуже болить і лікар вже 2 дни в Троїцку. Венгринович обід приніс. Пополудни у Шкредка.

27 жовтня пон. Був лікар. Кість не зламана, але трісна. Обід у Підлісецьких.

28 жовт. Обід від Котлярчуків. Мучусь. Вбраний, розібратись не можна.

листопад

1 лист. Суб. Морозу – 19 t. Уня обід принесла і Підлісецька.

4 лист. Вів. Обід від Підліс. Як звич. і сам лікар Штангрет приніс другий обід.

7 лист. Пят. Шукав з Колодієм мешкання. В Терпеливця в комнаті лиш 3 особи – еще казав, що йому тісно, щоб ... лиш одного прийняти (і то до державного дому) не питає щоби під порогом священик замерз.

9 лист. Нед. Доктора жінка принесла обід – макарани і муку. Увечері був у них.

11 лист. втор. Перенісся до Замойських. Вікна до сонця.

20 лист. четв. о. Гузан дав на консерву индика, папшет і ковбаси – разом до 40 руб.

21 лист. п'ят. Мав з о. Петрашом обходити в неділю, але він несподівано в тайгу виїхав і я сам на цукорках і пряниках групами гостей приймав.

23 лист. нед. Приняття в о. Петраша з нагоди іменин. Симпатичне вражіння.

25 лист. вівт. Увечер мав з Венгриновичем панахиду на Михайлючці в хаті.

грудень

3 грудня сер. Було 34 зимна. Почта не приходить вже тиждень.

12 груд. П'ят. Нині Марія Ількова донесла, що в Росохах церква відчинена і старий Калужняцький править. Проповіддю его село розчароване.

19 грудня п'ят. Св. Николая. Дістав 5 малих кусків від Підлисецької. В тій хаті хоч бідні, але помагають і не тисняться нічим. Всего помолують, варять і перуть та не приймають жодної погорди. Гроші свої від мене на панахиду від Гуцулки дістав таріль з ячмінкою, 4 булки, 4 пряники і шклянку масла. Морози до 36 t. доходять, а найгірше вітри.

Насамкінець додамо, що родину Сірецьких було звільнено зі спецпоселення лише у липні 1963 р. Останні роки життя отець Антін Сірецький разом із сім'єю прожив у с. Дора, що неподалік Яремчі. Помер священник 25 серпня 1965 р. на вісімдесят п'ятому році життя. Похований на цвинтарі с. Дора.

REFERENCES

Chomu zh boiat'sya hovoryty?! Spil'nota "Halyleia" [Why are they afraid to talk?! The "Galilee" Community]. Retrieved from: <https://www.facebook.com/GalileaUkraine> (in Ukrainian).

Hordiienko, M. (2020). Ekzyzstentsiyna kryza khrystyianstva v eskhatolohichniy perspektyvi [Existential crisis of christianity in the eschatological perspective]. *Istoriya relihiy v Ukrayini: aktual'ni pytannya [History of religions in Ukraine: current issues]*. O. Kirichuk, I. Orlevych, M. Omelchuk (Eds.); Lviv museum of the history of religion, pp. 141–147 (in Ukrainian).

Yehreshiy, O. (2020). *Sirets'ki-Yarymovychi [Siretski-Yarymovychi]*. Ivano-Frankivsk: LIK (in Ukrainian).

Pavlenko, P. (2020). Kul't spozhyvatstva v suchasnomu khrystyianstvi: "teolohiia protsvitannya" yak instrument uprovadzhennia sekulyarnoho khrystyianstva [The cult of consumption in modern christianity: "theology of prosperity" as a tool for introducing secular christianity]. *Istoriya relihiy v Ukrayini: aktualni pytannya [History of religions in Ukraine: current issues]*. O. Kirichuk, I. Orlevych, M. Omelchuk (Eds.); Lviv museum of the history of religion, pp. 148–156 (in Ukrainian).

Pravda vyzvolyt' [The truth is to liberate]. (2015). *Zbirnyk naukovykh statey. Materialy Mizhnarodnoyi naukovoї konferentsiyi z nahody 25-littya lehalizatsiyi UHKTS 6 lystopada 2014 [Collection of scientific articles. Proceedings of the International Scientific Conference on the Occasion of the 25th Anniversary of the Legalization of the UGCC on November 6, 2014]*. O. P. Martselyuk, S. Gurkina, V. Subotina (Eds.). Zhovkva: Misioner (in Ukrainian).

Zharovs'ka, O. (2013). *Vyprobuvani, yak zoloto v hornyli [Tested like gold in a crucible]*. Knyha 1. Lviv: Koleso (in Ukrainian).

Надійшла до редакції 8 липня 2021 р.